

Víctimes: de l'oblit al caos

El Govern del PSOE s'ha lliurat a atendre les víctimes de l'11-M, però això no ha impedit que altres víctimes se'n distanciïn o s'hi enfrontin. Les mesures preses per l'executiu estatal no han evitat la sensació de caos que impera en les polítiques de suport als qui s'han vist afectats en accions terroristes.

Les víctimes de l'11-M no s'estan caracteritzant, a diferència del que havia passat amb altres, per queixar-se de l'atenció que els ha dedicat el govern de torn. Des dels atemptats de Madrid, que aquesta setmana es commemoren, molts han estat els esforços destinats a mitigar el seu dolor, tal com ha admès en diverses ocasions la presidenta de l'Associació de Víctimes afectades per l'11-M, Pilar Manjón, que sí que ha criticat, en canvi, la manca d'unitat entre els partits polítics que ha mostrat la comissió del Congrés com a escenari, i l'actitud d'algunes entitats, com ara l'Associació de Víctimes del Terrorisme (AVT).

El Govern estatal ha reforçat durant aquest any l'Oficina d'Atenció a les Víctimes, depenent del Ministeri de l'Interior, ha creat una oficina d'atenció amb seu a l'Audiència Nacional i ha designat un alt comissionat del Govern per a les víctimes, càrrec que ha recaigut en Gregorio Peces-Barba, rector d'universitat que va ser president del Congrés en els primers anys de Felipe González al Govern. Segons critica el PP i el seu entorn, tot plegat només ha enredat l'atenció a les víctimes i dificultat els tràmits administratius.

Però, fruit dels esforços del govern de Zapatero, l'administració de l'estat ha pagat ja més de 44 milions d'euros en indemnitzacions i ha resolt 1.510 expedients corresponents a 851 sol·licitants, entre els quals hi ha les 192 víctimes mortals d'uns atemptats la responsabili-

tat intel·lectual dels quals encara no s'ha aclarit. Durant el 2004, el govern del PSOE ha gastat també gairebé 1 milió d'euros subvencionant el funcionament d'associacions de suport a les víctimes de l'atemptat terrorista més gran d'Europa. Zapatero es va comprometre a facilitar als immigrants víctimes dels atemptats la seva regularització a l'estat. N'ha rebut, en un any, 2.590, i ha concedit 900 targetes de residència i 908 autoritzacions de residència per circumstàncies especials.

L'únic punt fosc que assenyalen és la retirada de la meitat dels psicòlegs que els atenien fins a final de l'any passat, tot i que fins ara les atencions psicològiques als ferits i damnificats o als familiars dels difunts s'han comptat per centenars als hospitals de la capital espanyola.

Ara bé, una altra cosa és el convuls món de les víctimes del terrorisme, on la concòrdia no és norma. Un dels objectius que, en arribar a la presidència del Govern espanyol es va marcar –i que va aconseguir José María Aznar– va ser posar “en el primer pla” de la política les víctimes del terrorisme, per “dignificar-les”. Així, el Govern estatal no solament es va centrar a subvencionar-les i donar-los suport públic. Fruit d'aquesta política, moltes de les víctimes van aconseguir gran rellevància pública, però, com reconeix un exalt càrrec d'Interior, es van crear una bona colla d'organitzacions que, en forma d'entitats culturals o de suport a les víctimes, no són més que

autèntiques "paradetes". Les organitzacions de víctimes van proliferar, cosa que va donar lloc a l'existència d'"alguns vividors", i el mapa d'aquesta mena d'entitats es va atomitzar a l'estat espanyol.

Fins a l'11-M, les víctimes eren les d'ETA, perquè les d'altres organitzacions considerades terroristes eren del tot insignificants. Això va fer que la majoria d'organitzacions d'aquesta mena quedessin controlades en alguns casos per elements de marcat caràcter dretà, ja que la majoria de víctimes d'ETA han estat, tot i que n'hi ha hagut de tota mena –sobretot en els anys noranta–, militars, guàrdies civils i polítics constitucionalistes.

L'organització hegemònica entre aquestes és l'AVT, creada l'any 1981. Aquesta organització començà a tenir problemes l'any 2002, precisament quan tenia més suport econòmic i material del govern Aznar. Aquest any es va descobrir l'existència de comptes molt poc clars i, amb la situació de fallida de l'entitat, es culpà el gerent, l'exguàrdia civil José Antonio Corredor, d'haver malbaratat bona part dels diners. Qui n'era expresidenta, Ana María Vidal Abarca, deixa la junta aquest any i es dedica en cos i ànima a la recentment creada Fundació de Víctimes del Terrorisme, que fa poc va passar a presidir en substitució d'Adolfo Suárez, que va dimetir en estranyes circumstàncies poc després d'ocupar el càrrec. Corredor es va gastar sense justificació clara 107.000 euros l'any 2000 amb l'*American Express* de l'AVT.

El fet és que l'AVT havia estat la neta dels ulls del govern d'Aznar fins que, arran de les irregularitats comptables i del nepotisme dels membres de la junta en la política de personal de l'entitat, se li congelen les subvencions del Ministeri de l'Interior, aleshores comandat ja per Ángel Acebes, fins que la situació no s'aclarís. Dimiteix també el tesorero, el militar Rafael Villalobos, i l'Associació passa a mans dels germans Portero, fills del fiscal de Sevilla que ETA va matar i que han endurit el discurs de l'AVT, que s'ha vist encara més extremat a partir de la derrota electoral del PP. Tota la crisi, i el fet de passar-se un

Pilar Manjón, presidenta de l'Associació de Víctimes de l'11-M, destaca que el Govern ha posat molts esforços per disminuir el dolor de les víctimes tot i que no hi ha cohesió política.

any en fallida, ha costat a l'Associació perdre la meitat dels seus socis: actualment en té 3.000, segons la mateixa AVT.

No ha deixat, però, de rebre subvencions, tot i que s'han vist reduïdes. L'any 2002 va rebre un total de 825.000 euros. D'aquests, 174.698 provenien del Ministeri de l'Interior. A partir de la crisi interna per la mala gestió dels fons i la no-justificació de les despeses, els ajuts han baixat. Així, entre els anys 2003 i 2004, aquest Ministeri ha aportat un total de 213.000 euros. Tot i això, l'associació que ara dirigeix José Francisco Alcaraz rep subvencions de la més diversa índole, com la que va obtenir l'any 2003 del Ministeri de Defensa per organitzar les seves "Terceres jornades internacionals".

Alcaraz, actual president, és considerat proper a l'extrema dreta, i en les seves compareixences públiques, com l'última a la Moncloa, no estalvia els insults a partits com PNB o ERC. Aquest metge i la seva dona han estat els encarregats de gestionar i dirigir l'Asociación Jienense de Víctimas del Terrorismo Verde Esperanza. L'entitat, que atén molt poques víctimes, segons fonts coneixedores del sector, va rebre en el bienni 2003-2004 la quantitat de 40.000 euros d'Interior. L'associació andalusa, que aplega la majoria de víctimes, es va conformar amb 10.000 euros per prestar atenció psicològica i jurídica, que contrasten amb els 46.000 euros de la Fundació Papers d'Ermua per destinar-los a la "conscienciació social". L'activitat principal d'aquesta darrera entitat és

José Bono, ministre de Defensa, i Rosa Díez, eurodiputada socialista, escridasats a la manifestació del gener a Madrid en suport a les víctimes del terrorisme.

editar una revista d'agitació constitucionalista.

Arran dels enfrontaments interns a l'AVT, aquesta va patir diverses escissions. Una de les més importants, a Catalunya, on l'exdelegat de l'Associació, Roberto Manrique –un carnisser víctima

de l'atemptat d'Hipercor– va crear l'Associació Catalana de Víctimes d'Organitzacions Terroristes (ACVOT). Aquesta entitat, que va demanar amb urgència 100.000 euros fa uns mesos a Ernest Benach “per no desaparèixer”, té un color polític molt més tebi que

l'AVT, però no per això deixa de donar suport a actes espanyolistes o d'emetre opinions polítiques, tot i que les crítiques a l'AVT –sobretot a partir de la polèmica manifestació de Madrid del 22 de gener– li han donat un cert rendiment entre sectors polítics catalans. Tot i això, quan Manrique era delegat de l'AVT al Principat, es van redactar i filtrar a la premsa diversos informes que criminalitzaven l'independentisme català. Ara Corredor col·labora amb l'ACVOT, que manté unes relacions molt bones amb l'associació que lidera Pilar Manjón.

Les víctimes d'ETA ja no tenen el monopoli. Ara hi ha les de l'11-M i aquestes tenen un clar suport del Govern, fet que ha posat contra les cordes l'AVT, que se sent fustigada pel Govern a partir de les seves actituds radicals. Desesperada, busca una sortida per sobreviure enmig dels enfrontaments constants entre les nombroses associacions.

Ferran Casas

cinemaenvalencià

del 1 de març al 14 de maig

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

SERVEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Servei de Política Lingüística

Col·labora: **escola**
VALENCIANA
FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
PER LA LLINGÜA

Entrada gratuïta amb el carnet universitari. Reduïda per al públic en general.
Cinema infantil i juvenil: entrada gratuïta amb el carnet universitari i menors de 14 anys acompanyats.

cinemaenvalencià

CINEMA DOBLAT

Un seguit de desgràcies
catastròfiques de Lemony Snicket

Dimarts 8 de març, a les 20 h
Cines Aragón

Entrada gratuïta per als lectors d'El Temps
amb aquesta butlleta

cinemaenvalencià

CINEMA SUBTITULAT

Somni d'una nit d'hivern
(‘San zimske noci’)
Dir. Goran Paskaljevic

Dijous 10 de març, a les 20 h
Cines Albatros

Entrada gratuïta per als lectors d'El Temps
amb aquesta butlleta

cinemaenvalencià

CINEMA INFANTIL I JUVENIL

Harry Potter i el pres d'Azkaban

Dissabte 12 de març, a les 12 h
Cines ABC El Saler

Entrada gratuïta per als lectors d'El Temps
amb aquesta butlleta